

Petr Bláha (2021): *Narodil jsem se den poté... Politický a občanský aktivismus severočeské hardcore punkové scény*

Brno: CDK. 165 s. ISBN 978-80-7325-541-1.

Acta Fakulty filozofické
Západočeské univerzity v Plzni /
West Bohemian Review of
Social Sciences & Humanities
2022, Vol. 14 (1), 83–85
DOI: <https://doi.org/10.24132/actaff.2022.14.1.8>
<https://actaff.zcu.cz/>
ISSN 2336-6346

This paper is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

Po více jak dekádě působení v akademii nečtu posledních několik let odborné knihy. Není to proto, že bych dosáhl určité úrovně akademického zenu, kdy se můj názor rovná dogmatickému vědění a není tedy třeba si rozšiřovat obzory, ale prostě proto, že to považuji za ztrátu času. Místo přečtení jedné průměrně dlouhé odborné knihy si radši přečtu deset textů z odborných žurnálů. Kromě snahy po zvýšení efektivity četby mám k tomu další důvody. Jednak věřím tomu, že publikovat dobrý článek v dobrém žurnálu je mnohonásobně těžší než publikovat špatnou knihu v dobrém vydavatelství. A po mnoha stovkách, možná i tisícovkách, přečtených knih jsem přesvědčen o tom, že většina autorů odborných knih (čest výjimkám) nedosahuje literárních kvalit romanopisců typu Szapkowskiho a jejich kniha prostě po pár stranách ztratí určitý spád, začne tíhnout k repetitivnosti a ke sdělování banalit, kdy tento trend roste úměrně s počtem stran knihy.

Občas mi ale na pracovním stole skončí kniha, která tento můj přístup k odborné literatuře naruší. Jednou z nich je text *Narodil jsem se den poté...* od Petra Bláhy. A asi není náhodou, že před tím se mi to samé stalo s kolektivní monografií *Mikrofon je naše bomba* (J. Chavát, B. Kuřík a kol., Praha 2018). Obě knihy se totiž věnují tématu, které je mi blízké nejen nikoli z odborného, ale spíše z osobního pohledu. Tam, kde obsahově končí *Mikrofon je naše bomba*, vhodně navazuje *Narodil jsem se*

den poté... a jde mnohem více do hloubky u tématu, které se v *Mikrofonu* objevuje implicitně. Bláhova kniha představuje výstup jeho disertačního výzkumu, a věnuje se etnografickému výzkumu hardcore scény v severních Čechách.

Po obligátním představení hardcore jakožto hudebního stylu a subkultury a následně teorií věnovaných problematice subkultur a možností jejich odborného uchopení a kontextualizaci stavu jejich výzkumu v českém kontextu poskytuje autor velmi detailní, svěží a čtenářsky zajímavou (auto)etnografickou analýzu hardcore scény v českém kontextu s důrazem na lokální specifika severních Čech. Z četby literatury vztažené k problematice subkultur v českém kontextu jsem nabytl dojmu, že existují dvě základní linie, ve kterých se výzkum, „výzkum“, a širší interpretace této problematiky může vydat. První, starší, a donedávna dominantní série pohledů vycházela primárně z klasické teorie extremismu inspirované Uwe Backesem a Eckhardem Jessem. Texty navazující na tento přístup vlastně ilustrují plytkost a nedostatečnost teorie extremismu, jelikož vykazují tendence zkoumané subkultury primárně sekuritizovat a určitým způsobem škálovat na pomyslné ose přítel-nepřítel dominantního liberálně demokratického řádu. Druhá linie se oprošťuje od těchto extremistologických pohledů a vychází z konceptuálně bohatšího a analyticky užitečnějšího aparátu, který zakládá tzv. Birminghamská škola. Bláhův text je ukotven právě v této (částečně modifikované a updato-

vané) linii, kdy autor na základě série rozhovorů a vlastní znalosti scény vycházející z jeho příslušnosti k ní (o čemž autoři v *Mikrofonu* hovoří jako o pozorovaném zúčastnění) sestavuje základní kódovací strukturu. Do té zahrnuje témata, která jsou pro scénu klíčová a se kterými následně důsledně pracuje v části věnované vlastní analýze severočeské hardcore scény.

Vlastní jádro textu, které mi přijde nejzajímavější a z hlediska celkového přínosu textu k širší diskusi o problematice subkultur (nejen) v českém kontextu, je tvořeno již zmíněnou (auto)etnografií severočeské scény. Kromě detailní charakteristiky autor v mnoha pasážích explicitně (a někdy mezi řádky) vlastně analyzuje klasickou problematiku vztahu mezi centrem a periferií ve Wallersteinovském smyslu. Geografická a socioekonomická/sociodemografická specifika v rozdílu mezi centrální (pražskou) a periferní (severočeskou) scénou jsou vlastně emblematická a přenositelná na celkový vztah centra a periferie. Ale to samozřejmě není hlavním cílem knihy, ale je to něčím, co z ní poměrně nenásilně a přirozeně vyplývá. Primárně se Bláha věnuje analýze severočeské scény optikou výše zmíněných kritérií, kdy velmi čtivou a přístupnou formou vysvětluje vztah příslušníků scény k sérii morálně-politicko-etických témat. Na celkové přístupnosti a čtivosti textu má výrazný podíl výborná práce s daty (zde primárně) ve smyslu organického propojování přímých citací a výňatků z rozhovorů s autorovou interpretací. Pokud bych měl hledat nějakou jasnou dějovou linku a hlavní narativ (což je u odborných textů spíše asi projekce a zbožné přání čtenáře), tak lze konstatovat, že příběh severočeské scény je určitým dramatem sledujícím proces postupného vyprazdňování scény. K tomu dochází kvůli slabému rekrutnímu potenciálu danému jednak periferním kontextem a jednak obecnému poklesu zájmu nastupující generace o participaci na scéně. Dramatické figury ve formě povzdechu a rezignace jsou patrné také v jiných oblastech, což je celkově spojené s proměnou aktivismu a rozdílností v přístupu mezi starou a novou subkulturní generací.

Osobně pro mě bylo obtížné to, jak k psaní recenze přistoupit. To je dáno primárně tím, že hardcore a k němu navázané etická, morální a politická témata, je něčím, co mě výrazně formovalo v průběhu dospívání a brzké dospělosti. Z osobních pozic bych se pravděpodobně označil za člověka, který sice v průběhu času před mnoha lety scénu po mnoha letech opustil (ve smyslu aktivní participace), ale základní normativní rámce, které si s sebou jako člověk (a z pozice autora recenze jako akademik) nesu, vycházejí právě z rámce, který je sdílený v rámci scény. Většina recenzí na knihu končí obvyklou floskulí ve smyslu „knihu lze doporučit jak odborné, tak laické veřejnosti, protože něco něco“. Pro mě jako pro čtenáře byl Bláhův text na jednu stranu řemeslně velmi kvalitně zpracovanou sondou do severočeské hardcore scény, který má zcela jistě potenciál být relevantním příspěvkem do odborné diskuse vztažené k problematice subkultur. Na druhou stranu ale daleko silnější dopad na mě měl text v tom, že fungoval jako určité nostalgické okno do minulosti a vyvolával ve mně vzpomínky. Tento patos je samozřejmě osobní a může fungovat pouze u lidí, kteří mají se scénou zkušenosti, ale vlastně i já jsem se metaforicky narodil den poté a díky recenzované publikaci jsem si opět po dlouhé době našel cestu ke kapelám, na kterých jsem hudebně vyrůstal a které jsem vlastně v průběhu času nechal zapadat prachem, protože je nahradily jiné. V průběhu čtení knihy a následném psaní tohoto textu mi tak z reproduktoru hrají Kritická situace, Balclava a Thalidomide. A možná že v tom je ten silný performativní aspekt, kterým na mě recenzovaná kniha zapůsobila – narušila můj odpor k odborným knihám, vyvolala celou řadu vzpomínek, donutila k zamyšlení (jak by to asi šlo vztáhnout na plzeňskou scénu, jestli tedy ještě existuje v takové podobě, jak si ji z dob minulých pamatuji), vedla k tomu, že jsem se spojil s přáteli, které jsem několik let neviděl, protože se naše cesty ubíraly různými směry a hudebně mě opět posunula od metalcore ke klasickému hardcore.

Autor také velmi vhodně otevírá některé pasáže uváděním výňatků z textů hardcore

kapel. Přiznám se, že jsem po celou dobu psaní recenze přemýšlel o tom, že sem musím také nějaký úryvek textu propašovat. Po rozhovoru s kamarádem, který se pohyboval ve scéně daleko delší dobu a daleko aktivněji než já, jsme se oba shodli na tom, že mám recenzi uzavřít citací z Červeného trpaslíka, která vlastně velmi hyperbolicky zachycuje určité proměny aktérů (nejen) ze scény: „*Tomu hippíkovi u bicích se*

říkalo Bubák. Nakonec se dal k policii. Stal se z něj velmistr svobodnejch zednářů. Basista je Gaze. Byl to neomarxistickéj nihilistickéj anarchist. Nakonec nastoupil u velký banky a má i svůjho šoféra.“

Petr Krčál

Západočeská univerzita v Plzni
petrkrca@gmail.com